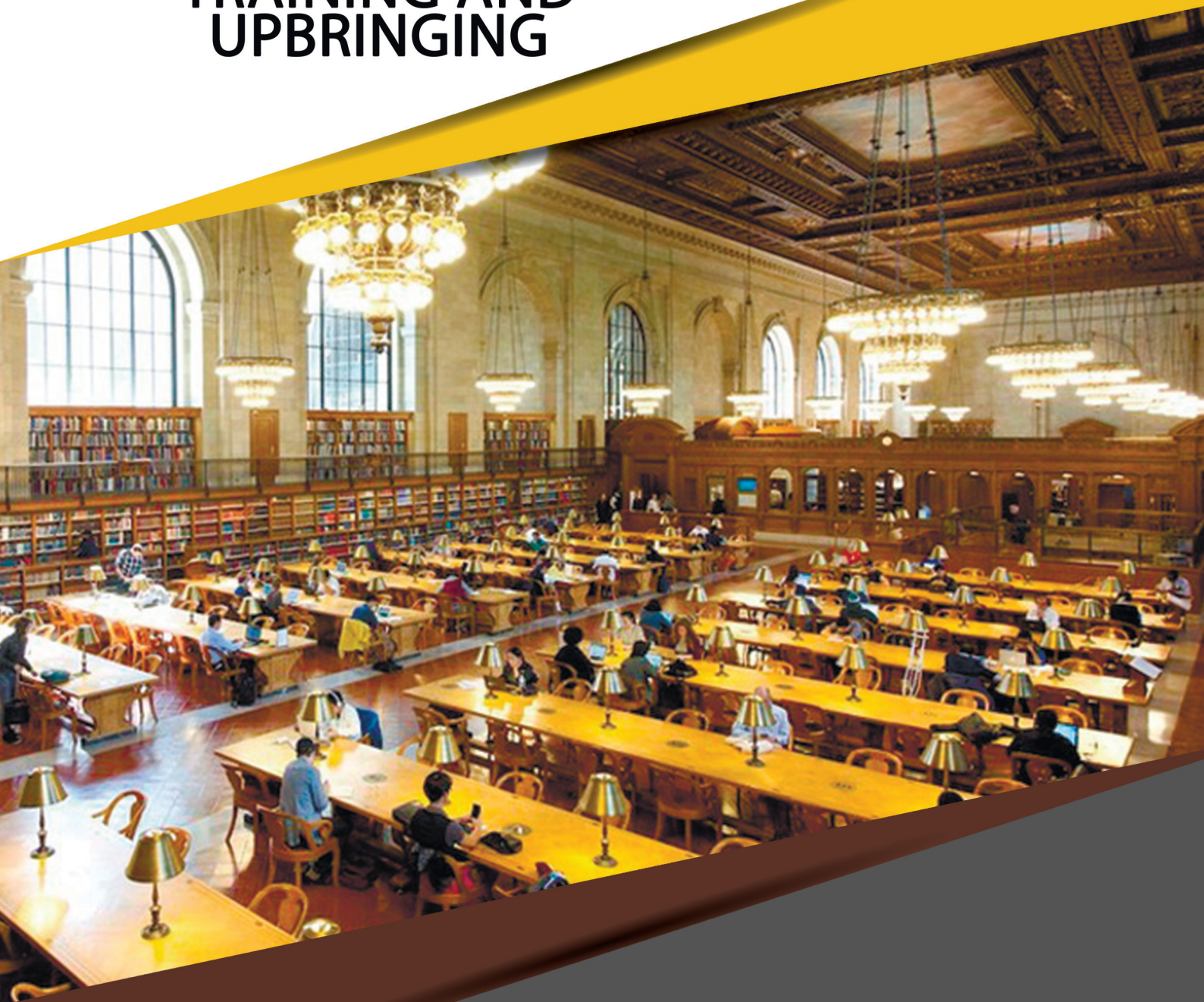

MONOGRAPH

MODERN EDUCATION, TRAINING AND UPBRINGING

DOI 10.46299/ISG.2021.MONO.PED.I
ISBN 978-1-63732-137-9
BOSTON (USA) – 2021
ISG-KONF.COM

ISBN - 978-1-63732-137-9

DOI- 10.46299/ISG.2021.MONO.PED.I

*Modern education, training
and upbringing*

Collective monograph

Boston 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

ISBN - 978-1-63732-137-9

DOI - 10.46299/ISG.2021.MONO.PED.I

Authors - Abdullayev A., Rebar I., Bielova O., Gurtova T., Tsovk L., Ponomarev S., Hritchenko T., Loyuk O., Prokhorova L., Nepsha O., Hryshko S., Zavialova T., Ivanova V., Protsenko A., Kotova O., Sukhanova H., Ushakov V., Kupreenko M., Sidorova I., Voloshchuk I., Yurko N., Romanchuk O., Styfanyshyn I., Protsenko U., Zaverikin A., Stadnyk V., Kuspish A., Бірюк Л.Я., Пішун С.Г., Васильєва О., Дмитренко К., Кротенко В., Пальм Г., Хомич О., Ніколаєв С., Войтович В., Войтович І., Швай О., Валькевич О., Павленко В., Павленко Є., Подворчан А.З., Чепурна В., Чуєва І., Сидорук А., Люта Д., Криволапов Е., Кошель А., Кошель В., Міненко А., Zakhozha Z., Радзієвська І.В., Степанова Г.М., Роман Н.М., Bezgrebelna O., Nezgodina S., Zubritsky Y., Borysenko O., Mustafa O., Koryahin V., Blavt O., Serbo Y., Miroshnyk S., Semenushyna I., Mushenyk I., Shandra N., Fonariuk O., Yelchaninova T., Dyachuk N., Rudenko Y., Shvay R., Shayner H., Kushka B., Yashchuk S., Zhuravska N., Бойчук О., Отчич Н., Роздайбіда Н., Деркач Л., Кирчата І.М., Кузікова С., Пшенична Л., Купчишина В., Майданенко С., Тарабасова Л., Швидун Л., Олефір Н., Максютов А., Мельник Л.М., Грек І.М., Музика О., Мірошніченко В., Новікова О., Романів Л., Пішак О., Сипченко О., Тулашвілі Ю.Й., Марчук В.І., Лук'янчук Ю.А., Шевяков О.В., Сергієні О.В., Горіна О.Т., Демчук Т.П., Шумейко О.М., Шпирало-Запоточна Л.Р., Bocheliuk V., Panov M., Ovchynnikov A., Ткаченко І., Чабаненко Н.А., Чубіна Т., Федоренко Я., Косяк С., Chaplyk V., Sheptytska L., Chaplyk O., Dekusar G., Davydova N., Duda T., Duda O., Havrylenko O., Shayner H., Vilkhovchenko N., Tokareva N., Tsehelska M., Аксьонова О., Авдєєва С., Мінакова І., Півненко Ю., Бабінцева Л., Дерпак Ю., Кучер О., Мороз Г., Видиборець С., Бойчук Ю., Казачинер О., Галій А., Горностаєва О., Кравченко Г., Дичка Н.І., Гураль О.І., Колесник О., Голєва Т., Романюк О., Марценюк Н., Кашуба О., Кравчук Т., Навольська Г., Онішук І., Кирилашук С., Клочко В., Бондаренко З., Ковальчук В., Білецька Л., Стасів Н., Силюга Л., Козлов В., Томашевська Т., Копилов В., Медведь О., Кравченко Г., Котелевець О., Муратова О., Радіонова Т., Омельковець Р., Омельковець Я., Петрушова Н., Кравченко В., Сокол І., Стадніченко К.

Published by Primedia eLaunch

<https://primediaelaunch.com/>

Text Copyright © 2021 by the International Science Group(iscg-konf.com) and authors.

Illustrations © 2021 by the International Science Group and authors.

Cover design: International Science Group(iscg-konf.com). ©

Cover art: International Science Group(iscg-konf.com). ©

All rights reserved. Printed in the United States of America. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required.

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe and Ukraine. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science.

The recommended citation for this publication is:

Modern education, training and upbringing: collective monograph / Abdullayev A., Rebar I., – etc. – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2021. 593 p. Available at : DOI - 10.46299/ISG.2021.MONO.PED.I

TABLE OF CONTENTS

1.	EDUCATION	
1.1	Abdullayev A., Rebar I. PEDAGOGICAL POTENTIAL OF THE COURSE «SPORTS WRESTLING WITH TEACHING METHODS» IN THE TRAINING OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS	12
1.2	Bielova O. FEATURES OF SPEECH DEVELOPMENT IN CHILDREN WITH CEREBRAL PALSY	17
1.3	Gurtova T., Tsovk L., Ponomarev S. CONTENT FULL OF PHYSICAL EDUCATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	20
1.4	Hritchenko T., Loyuk O. PEDAGOGICAL POTENTIAL OF THE INTEGRATED COURSE “I EXPLORE THE WORLD” IN THE CONTEXT OF CROSS-CUTTING CONTENT LINES IMPLEMENTATION	25
1.5	Prokhorova L., Nepsha O., Hryshko S., Zavialova T., Ivanova V. READINESS OF FUTURE GEOGRAPHY TEACHERS FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION IN SECONDARY SCHOOLS	34
1.6	Protsenko A., Kotova O., Sukhanova H., Ushakov V., Kupreenko M. PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	39
1.7	Sidorova I. THE LATEST METHODS OF TEACHING VOCAL-CHORAL DISCIPLINES IN HIGHER PEDAGOGICAL SCHOOL	44
1.8	Voloshchuk I. METACOGNITIVE LEARNING: HOW TO NURTURE INNOVATIVE PEOPLE	49
1.9	Yurko N., Romanchuk O., Styfanyshyn I., Protsenko U. TEACHING ONLINE: THE KEY PECULIARITIES	66

1.10	Zaverikin A., Stadnyk V., Kuspish A. CHANGING THE TARGET ORIENTATION OF THE SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS: THE NEED AND PROSPECTS	71
1.11	Бірюк Л.Я., Пішун С.Г. КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ	76
1.12	Васильєва О. ПРОБЛЕМА МОДЕРНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАДОВОЛЕНOSTІ НАВЧАННЯМ	86
1.13	Дмитренко К., Кротенко В., Пальм Г., Хомич О. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ЕПОХУ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	93
1.14	Ніколаєв С., Войтович В., Войтович І., Швай О., Валькевич О. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	98
1.15	Павленко В., Павленко Є. СТУДЕНТСЬКИЙ СПОРТ ЯК СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	102
1.16	Подворчан А.З. КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ	111
1.17	Чепурна В. ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	116
1.18	Чуєва І., Сидорук А., Люта Д., Криволапов Е. УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ТА ЯКІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЕНЕЗИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	121

2.	GENERAL AND PRE-SCHOOL PEDAGOGY	
2.1	Кошель А., Кошель В., Міненко А. ДО ПРОБЛЕМИ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	127
3.	HISTORY	
3.1	Zakhoszhay Z. VISION OF EDUCATION IN EASTERN GALICIA IN THE 20– 30S OF THE TWENTIETH CENTURY	134
3.2	Радзієвська І.В., Степанова Г.М. АНАЛІЗ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ В УКРАЇНІ У XX СТОЛІТТІ	140
3.3	Роман Н.М. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФАХОВОГО НАВЧАННЯ БАНДУРИСТІВ НА СЛОБОЖАНЩИНІ	152
4.	INNOVATION IN EDUCATION	
4.1	Bezgrebelna O., Nezgod S., Zubritsky Y. MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS IN EXTRA- CURRICULUM ACTIVITIES: SEARCH OF INNOVATIVE APPROACHES	157
4.2	Borysenko O., Mustafa O. PANDEMIC: MODERN WAYS AND METHODS FOR LEARNING AND IMPROVING LANGUAGE COMPETENCE IN ENGLISH (AS A FOREIGN LANGUAGE) WITH THE HELP OF DIGITAL TECHNOLOGIES	162
4.3	Koryahin V., Blavt O., Serbo Y. IMPLEMENTATION OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS USING DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES: ASPECT OF HEALTHCARE	168

4.4	Miroshnyk S. LAS PECULIARIDADES DE LA ENSEÑANZA DE LOS TRADUCTORES EN INSTITUCIONES DE EDUCACIÓN SUPERIOR DE ESTADOS UNIDOS, ESPAÑA Y UCRANIA	173
4.5	Semenyshyna I., Mushenyk I. INTRODUCTION OF AN ELECTRONIC TEXTBOOK INTO THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT	178
4.6	Shandra N., Fonariuk O., Yelchaninova T., Dyachuk N., Rudenko Y. INNOVATIVE PEDAGOGICAL EDUCATIONAL TECHNOLOGIES	188
4.7	Shvay R., Shayner H., Kushka B. THE ROLE OF PEDAGOGY OF CREATIVITY IN THE CONTEXT OF THE MODERN PARADIGM OF TEACHING PHYSICS	205
4.8	Yashchuk S., Zhuravska N. ASSOCIATIONS ET INITIATIVES SOLIDAIRES EN FRANCE: INNOVATIONS EN GESTION	214
4.9	Бойчук О., Отчич Н., Роздайбіда Н. СУЧАСНИЙ ФОРМАТ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК ПАНДЕМІЇ	219
4.10	Деркач Л. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	225
4.11	Кирчата І.М. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ	231
4.12	Кузікова С., Пшенична Л. ДОСЛІДНИЦЬКО-ТРЕНІНГОВЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ САМОРОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	236
4.13	Купчишина В. ІННОВАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ	248

4.14	Майданенко С., Тарабасова Л., Швидун Л., Олефір Н. ГОТОВНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	256
4.15	Максютов А. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СЛОВАЧЧИНІ	261
4.16	Мельник Л.М., Грек І.М. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВИХ ДИСЦИПЛІН У СТУДЕНТІВ ЗВО АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ	266
4.17	Музика О. ЦІННІСНИЙ ДОСВІД ДОСЯГНЕНЬ І РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ САМОЕФЕКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ	270
4.18	Мірошніченко В. МЕТОДИКА ПЛАНУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИКОРДОННИКІВ	275
4.19	Новікова О. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У ВНЗ УКРАЇНИ	281
4.20	Романів Л., Пішак О. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ	286
4.21	Сипченко О. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	292
4.22	Тулашвілі Ю.Й., Марчук В.І., Лук'янчук Ю.А. АДИТИВНІ ІТ-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	299
4.23	Шевяков О.В., Сергієні О.В., Горіна О.Т., Демчук Т.П., Шумейко О.М. ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ	304

4.24	Шпирало-Запоточна Л.Р. ОСВІТНІ ПРОЦЕСИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО РИНКУ	310
5.	SOCIAL PEDAGOGY	
5.1	Bocheliuk V., Panov M., Ovchynnikov A. METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF CONFLICT PREVENTION	318
5.2	Ткаченко І. КУЛЬТУРОЛОГІЧНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГА-ВИХОВАТЕЛЯ ДО РОБОТИ В ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ЦЕНТРАХ	327
5.3	Чабаненко Н.А. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	332
5.4	Чубіна Т., Федоренко Я., Косяк С. ДО ПИТАННЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	336
6.	THEORY, PRACTICE AND TEACHING METHODS	
6.1	Chaplyk V., Sheptytska L., Chaplyk O. OPTIMIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	346
6.2	Dekusar G., Davydova N. GENERAL AND SPECIALIZED METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE OF PROFESSIONAL ORIENTATION	351
6.3	Duda T., Duda O. TRANSNATIONAL EDUCATION IN CHEMISTRY: SOME DIFFICULTIES, SOLUTIONS AND IMPACT	357
6.4	Havrylenko O. STRENGTHENING OF THE APPLIED COMPONENT IN GEOECOLOGICAL TRAINING OF HIGHER EDUCATION GRADUATES	362

6.5	Shayner H., Vilkhovchenko N. PRACTICAL WAYS OF ENHANCING STUDENTS' MOTIVATION OF NONLINGUISTIC UNIVERSITIES IN A FOREIGN LANGUAGE LEARNING	368
6.6	Tokareva N., Tsehelska M. PREDICTORS OF OPTIMIZATION OF TEACHING ENGLISH TO HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS STUDENTS	378
6.7	Аксьонова О., Авдєєва С., Мінакова І., Півненко Ю. МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ЕФЕКТУ НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ПЕДАГОГАМ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)	393
6.8	Бабінцева Л., Дерпак Ю., Кучер О., Мороз Г., Видиборець С. ДЕЯКІ СКЛАДОВІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРАХ ФАКУЛЬТЕТУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА МОЗ УКРАЇНИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ	406
6.9	Бойчук Ю., Казачінер О., Галій А. ВИДИ КАЗОК ТЕРАПЕВТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	412
6.10	Горностаєва О., Кравченко Г. ПІДГОТОВКА ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ В ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	420
6.11	Дичка Н.І., Гураль О.І. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ІТ-СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	426
6.12	Колесник О., Голєва Т., Романюк О., Марценюк Н. СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ	444
6.13	Кашуба О., Кравчук Т., Навольська Г., Оніщук І. ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО	448

6.14	Кирилашук С., Клочко В., Бондаренко З. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ІТ	453
6.15	Ковальчук В., Білецька Л., Стасів Н., Силюга Л. ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ПОВТОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	467
6.16	Козлов В., Томашевська Т. ПІДГОТОВКА БУХГАЛТЕРІВ В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	472
6.17	Копилов В., Медведь О. ПОЛІТИЧНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ	483
6.18	Кравченко Г., Котелевець О. ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ З ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	491
6.19	Муратова О., Радіонова Т. ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ УПРОВАДЖЕННЯ STEAM-ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ	504
6.20	Омельковець Р., Омельковець Я. РЕСУРСИ ПЛАТФОРМИ MOODLE ЯК ЗАСІБ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-БІОЛОГІВ (НА ПРИКЛАДІ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ «ЗАГАЛЬНА ЦИТОЛОГІЯ Й ГІСТОЛОГІЯ» ТА «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)	511
6.21	Петрушова Н., Кравченко В. ВИКОРИСТАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕКСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ» (РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА У СИТУАЦІЯХ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ»)	519

6.22	Сокол І., Стадниченко К. ВІДЕОСЕРВІСИ В РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ: МОЖЛИВОСТІ, ІНСТРУМЕНТИ, НАВЧАННЯ ПЕДАГОГІВ	526
	REFERENCES	532

3.3 Становлення та розвиток фахового навчання бандуристів на Слобожанщині

Вивчення та аналіз архівних документів та маловідомих першоджерел у яких знайшли відображення становлення та розвиток фахового навчання бандуристів на Слобожанщині, свідчать про те, що ключове значення в цьому процесі відіграв XII археологічний з'їзд, який відбувся 1902 р. у Харкові. На історичному заході вперше виникла пропозиція започаткування професійного навчання бандуристів, яке згодом трансформувалося в окрему галузь системи музичної освіти. Знаний фахівець у галузі розвитку та популяризації бандури в світі, уродженець Слобожанщини В. Ємець писав: «Після XII археологічного з'їзду, що відбувався в 1902 р. у Харкові, коли вперше прилюдно виступало багато кобзарів, на чолі з Г. Хоткевичем, інтерес до кобзи значно зріс. Особливо зацікавилася шкільна, національно усвідомлена молодь...» [165, с. 9]. Після тріумфального дебюту бандуристів були влаштовані повторні концерти в Полтаві. Г. Хоткевич писав: «Наслідком того з'їзду була думка полтавців, гласних земства, влаштувати школу для бандуристів» [166, с. 26].

На засіданні Полтавської архівної комісії 1904 р. були розглянуті можливості організації фахового навчання бандуристів, стосовно чого член комісії професор В. Василенко зауважив: «Понятно, что для использования такой сокровищницы потребуются от учителей-бандуристов основательное музыкальное образование» [167, с. 78]. Із архівних першоджерел відомо, що члени комісії, серед яких були: Д. Багалій, П. Житецький, К. Скаржинська, М. Сумцов, П. Уварова, С. Шереметьєв, В. Щербаківський [167] вважали, що для навчання бандуристів потрібна була не консерваторія, а музична школа, в якій учні отримували би додаткову спеціальність і заробляли на життя музичною й ремісничою працею [167]. Ідея фахової підготовки бандуристів набула широкого розголосу, але наполегливі клопотання не допомогли отримати дозвіл на організацію школи.

Намагаючись започаткувати фахове навчання бандуристів на Слобожанщині, 1905 р. Г. Хоткевич спробував розпочати педагогічну діяльність у Харківському училищі сліпих, він згадував: «Помню, затевал я что-то с обучением игре на бандуре в тогдашнем Харьковском училище слепых, но заведывавший им инспектор был против, и дело не состоялось» [168, с. 512]. На початку XX ст. грою на бандурі почали оволодівати не лише сліпці-каліки, а й прогресивна молодь. Г. Хоткевич згадував: «Зацікавленість інструментом росла і росла невпинно. Скільки я самих листів написав, відповідаючи на запити зацікавлених, скільки появилось нових кобзарів, майстрів бандурних» [166, с. 27].

Під впливом швидко зростаючої популярності мистецтва бандуристів, видатний український педагог-музикант М. Лисенко вирішив відкрити при музично-драматичній школі в Києві курси гри на бандурі. Головним претендентом на місце викладача був Г. Хоткевич. У листі до В. Чубук-Подольського, 1907 р. М. Лисенко повідомляв: «Из интеллигентов, достигших виртуозности на бандуре, я знаю пока одного лишь Хоткевича, исполнявшего народный репертуар и даже творившего на этом инструменте свои сочинения» [169, с. 402-403]. М. Лисенко хотів мати в своїй школі, яка вважалася центром національної музичної освіти, кваліфікованого викладача, вододіючого не лише традиційними способами гри на бандурі, але й спроможного підпорядкувати свою педагогічну діяльність обґрунтуванню методики гри, формуванню нотного репертуару та навчально-педагогічної літератури. За його дорученням М. Старицька приїжджала до Г. Хоткевича, щоби домовитися про переїзд педагога до Києва. Але він не погодився залишити Харків та згодом написав: «Обіцяли мені кияни й службу кращу, ніж я мав тут, і удержання як педагогові при школі, але ж не для мене аргументи. Їхати я відмовився» [170, с. 185].

Справу викладання гри на бандурі при музично-драматичній школі в Києві розпочав найбільш здібний із сліпців-бандуристів І. Кучугура-Кучеренко, якого рекомендував і сам Г. Хоткевич. Майже одразу стало очевидним, що педагогічних перспектив не було [170]. Фахове навчання бандуристів вимагало

від учителя теоретично обґрунтованої системи занять. Для неписьменного народного музиканта такі вимоги були занадто складними. Учні поступово залишали навчання. Відсутність методичних засад, педагогічного хисту та досвіду привели до того, що через два роки «курси впали, але зацікавленість інструментом росла невпинно» [166, с. 27]. Аналізуючи чергову невдачу спробу фахової підготовки бандуристів, Г. Хоткевич зауважував: «Правда, з навчання того нічого не вийшло, бо чого міг навчити сліпець-кобзар. Записалося зразу багатенько народу, потім стало менше, а далі зовсім не стало» [170, с. 185]. Відсутність кваліфікованих педагогічних кадрів, підручників, фахової методичної літератури для бандуристів гальмували навчальний процес.

Однак, кількість молодих людей, бажаючих вчитися грі на бандурі, продовжувала зростати. Актор В. Овчинников згадував: «Я купив собі бандуру в Харкові й вирішив учитися грати. Не знаючи, з чого почати, я звернувся до сліпців-бандуристів. Не дуже люб'язно пішли вони мені назустріч і взагалі неохоче відкривали таємниці гри. Показати послідовно з чого треба починати грати та як іти далі «професор» не міг. Він програвав пісню за піснею, а я слухав, дивився і нічого не розумів. Із цим ми розходилися до наступної лекції» [171, с. 30]. Труднощі в навчанні не зупиняли аматорів, але виникала загроза примітивізації бандурного виконавства. Метою молодих бандуристів було оволодіння навичками легкого супроводу під час співу нескладних народних пісень. Така методика проведення занять з фаху виключала ідею вдосконалення майстерності гри на бандурі. Актуальним стало питання створення підручника.

Г. Хоткевич закінчив роботу з написання першої частини підручника гри на бандурі 1907 р., а видати її вдалося лише 1909 р. у Львові [167]. Особливу увагу в першій частині педагог приділив елементарній теорії музики. Він намагався пристосувати народний інструмент до загально-музичних вимог, збагативши його здобутками світової музично-педагогічної практики і був упевнений, що згодом з'явиться нова генерація фахівців-бандуристів, які піднесуть народну музику до професійного рівня, збагатять виконавський репертуар, удосконалять конструкцію бандури, розвинуть її технічні можливості. Г. Хоткевич підготував

і другу (практичну) частину підручника гри на бандурі. В 1912 р. М. Лисенко в листі до М. Данька писав: «Добродій Хоткевич виготовив дві частини підручника гри на бандурі» [5, с. 433]. До практичної частини увійшли вправи для розвитку виконавських навичок учнів-бандуристів, але рукопис був утрачений із вини видавництва. «Отже другої частини, цілої системи вправ гри на бандурі просто нема на світі. Гірко так пішла нанівець праця й досвід стількох літ», – скаржився Г. Хоткевич [3, с. 23].

Потреба в навчальній літературі для фахової підготовки бандуристів зростала. Кількість бажаючих оволодівати грою на українському інструменті збільшувалася, а підручник Г. Хоткевича був єдиним виданням у галузі навчання бандуристів. Згодом у Москві вийшли «Самовчитель гри на бандурі» (1913 р.) В. Овчинникова і «Школа гри на бандурі» (1914 р.) В. Шевченка [3], але Г. Хоткевич не схвалив їх, а навпаки гостро розкритикував в журналі «Украинская жизнь», чим образив авторів [3, с. 31].

Відсутність якісної методичної літератури супроводжувалася нестачею фахівців-бандуристів, керівників і виконавців творчих колективів. Самодіяльні ансамблі бандуристів об'єднували прихильників народного музичного мистецтва при клубах, навчальних закладах та громадських осередках. Заступник наркома освіти А. Приходько наголошував: «Бандура цінна не лише тому, що вона старовинна річ. Найважливіше в ній те, що вона, будучи нескладною, дає можливість видобувати з себе красу чарівного музичного тембру; виконувати на ній можна майже всякий музичний твір» [167, с. 51 – 52].

Як наслідок, 1927 р. у Харківському музично-драматичному інституті розпочали фахову підготовку інструкторів гри на бандурі, а Г. Хоткевича запросили на посаду викладача. «Це факт великої ваги. Можна сказати, що відтепер бандура взяла інший курс – на інструмент, як такий... Я бачу великі можливості для оркестру бандур і може згоден був би дати для тої цілі частину свого часу й деякого вміння», – писав він [6, с. 186]. Уже 1928 р. Г. Хоткевич, популяризуючи фахове навчання бандуристів на Слобожанщині, організував виступ своїх студентів на радіо. Квартет бандуристів у складі: Г. Олешка,

Л. Гайдамаки, О. Геращенко та І. Гаєвського мав чималий успіх [3; 6]. 1930 р була перевидана I частина (теоретична) підручника гри на бандурі, 1931 – відновлена й допрацьована II (практична), педагог працював над III частиною. Бандурна гра набула нового змісту, збагатилася віртуозними музичними прийомами, набула ансамблевої стрункості і довершеності. Із 1927 до 1934 року Г. Хоткевич навчав студентів гри на бандурі в Харківському музично-драматичному інституті. У 1957 – 1962 рр. викладачем класу бандури в Харківській консерваторії працював послідовник Г. Хоткевича та Л. Гайдамаки, лауреат республіканського конкурсу бандуристів – П. Іванов [167]. Із 1982 р. фахове навчання бандуристів знову було поновлене в Харківському інституті мистецтв ім. І.П. Котляревського. Цей напрям професійної підготовки залишається актуальним і нині. Класи гри на бандурі існують у консерваторіях, інститутах культури, педагогічних університетах, середніх навчальних закладах культури і мистецтв. Бандура широко побутує як сольний, ансамблевий і оркестровий інструмент не лише на Слобожанщині, а й в усій Україні та поза її межами.

REFERENCES

1. Абдуллаєв А.К., Ребар І.В. Теорія і методика викладання вільної боротьби: навчально-методичний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2018. 299 с.
2. Мазур В.Й., Гуска М.Б. Спортивна боротьба. Методичні рекомендації до виконання практичних і самостійних занять з дисципліни «Спортивна боротьба з методикою викладання» (для студентів факультету фізичної культури). Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. 148 с.
3. Пістун А. І. Спортивна боротьба: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів: «Тріада плюс», 2008. 864 с.
4. Рубіс К.М. Місце спортивної боротьби у системі фізичного виховання вищих педагогічних навчальних закладів. Наука і освіта. Педагогіка. №5. 2015. С.101-104.
5. Voitko, V. (2016). Education and upbringing of children with special educational needs: modern approaches. Kropyvnytskyi: KOIPPO.
6. Koval, L. V. (2011). Preparing preschoolers with cerebral palsy to master writing skills. [Cand.Ped.Sciences]. National Pedagogical Dragomanov University, Kiev.
7. Kozyavkin, V.I. (2011). Kozyavkin's method is a system of intensive neurophysiological rehabilitation. Lviv: Parrot.
8. Martyniuk, V. Yu. (2016) Fundamentals of social pediatrics. Kyiv: FOP.
9. Mironova, S.P., Gavrilov, O.V., Matveeva, M.P. (2010). Fundamentals of correctional pedagogy. Kamianets-Podilskyi.
10. Prikhodko, O.G. (2014). Specifics of speech development in children with cerebral palsy. Special education, №2, 107–112.
11. Romanenko, O.V. (2010). Dysontogenetic aspects of anticipation in children with cerebral palsy. Current issues of correctional education, № 1, 255–264.
12. Hanzeruk, L. A. (2015). Correctional and educational resource of horting in work with preschoolers with mental and physical disabilities. Theory and methods of horting, № 4, 157–162.

165. Ємець В. Кобза та кобзарі. К. : Музична Україна, 1993. – 111 с.
166. Хоткевич Г. Два поворотні пункти в історії кобзарського мистецтва. Музика масам. 1928. № 10-11. С. 24 – 29.
167. Роман Н. Формування музичної культури молоді в творчій і педагогічній діяльності Г. Хоткевича на Слобожанщині. Дис. на зд. нах ст. канд. пед. наук. Харків, 2000. – 212 с.
168. Хоткевич Г. Воспоминания о моих встречах со слепыми / Твори у 2-х томах. К. : Дніпро, 1966. Т. 1. С. 455 – 518.
169. Лисенко М. Листи / упорядник Лисенко О. К. : Мистецтво, 1964. С. 402 – 403, 432 – 433.
170. Хоткевич Г. До історії кобзарської справи. Червоний шлях. 1927. №5. С. 180 – 188.
171. Овчинников В. Дещо з історії кобзарського мистецтва. Із спогадів бандуриста. Музика масам .1928. №10-11. С. 30 – 32.
172. Fletcher, R.B., Meyer, L.H., Anderson, H., Johnston, P., & Rees, M. (2012). Faculty and students' conceptions of assessment in higher education. *Higher Education Journal*, 64. С. 119–133.
173. Dalen, T., Ingvaldsen, R.P., Roaas, T.V., Pedersen, A.V., Steen, I., & Aune European, T.K. (2017). The impact of physical growth and relative age effect on assessment in physical education. *Journal of Sport Science*, 17(4), 482–487. <https://doi.org/10.1080/17461391.2016.1268651>.
174. Porto Cardoso, G.M., & Figueredo, W.N. (2013). Universidade e sociedade: o papel do professor na (re) construção do conhecimento. *Revista Intersaberes*, 54–67. DOI: 10.22169.
175. Stadnik, V. (2014). Summary of outside substantial academics in the physical education students of university. *Research Journal of International Studies*, 3(22). 47–51.
176. Stroot, S.A. (2014). *Case Studies in Physical Education: Real World Preparation for Teaching*. Routledge.